

Latvijas Republikas Ekonomikas ministrija
Patērētāju tiesību aizsardzības centrs

K.Valdemāra ielā 157, Rīgā, LV – 1013 • tālr. (+371) 67388624 • fakss (+371) 67388634 • e-pasts: ptac@ptac.gov.lv

SIA „IZZI”
Reģ.Nr.40003215809
Ieriķu ielā 67a
Rīgā, LV-1084

LĒMUMS
par nevienlīdzīgiem un netaisnīgiem līguma
noteikumiem

Rīgā

2009.gada 17.jūlijā

Nr.19-lg

Patērētāju tiesību aizsardzības centrā (turpmāk – *PTAC*) 2009.gada (..) saņemts (..) (turpmāk – *Patērētāja 1*) iesniegums (turpmāk – *Iesniegums 1*) par starp *Patērētāju 1* un SIA „IZZI” (turpmāk – *Sabiedrība*) 2007.gada (..) noslēgto Līgumu Nr.(..) Par elektronisko sakaru pakalpojumu sniegšanu (turpmāk – *Līgums 1*), 2009.gada (..) saņemts (..) (turpmāk – *Patērētājs 2*) iesniegums (turpmāk – *Iesniegums 2*) par starp *Patērētāju 2* un *Sabiedrību* 2007.gada (..) noslēgto Līgumu Nr.(..) Par elektronisko sakaru pakalpojumu sniegšanu (turpmāk – *Līgums 2*), 2009.gada (..) saņemts (..) (turpmāk – *Patērētāja 3*) iesniegums (turpmāk – *Iesniegums 3*) par starp *Patērētāju 3* un *Sabiedrību* 2007.gada (..) noslēgto Līgumu Nr.(..) par elektronisko sakaru pakalpojumu sniegšanu (turpmāk – *Līgums 3*). Turpmāk visi kopā – *Līgumi, Patērētāji*.

PTAC, izskatot lietā esošos materiālus, **konstatē**:

1. 2007.gada (..) starp *Patērētāju 3* un *Sabiedrību* noslēgts *Līgums 3*.
2. 2009.gada (..) *Patērētāja 3* iesniegusi *Sabiedrībai* iesniegumu ar lūgumu izskaidrot, kādēļ sakarā ar dzīvesvietas maiņu *Patērētājam 3* jānoslēdz jauns līgums ar *Sabiedrību* par pakalpojuma saņemšanu jaunajā adresē, kā arī iesniegumu ar lūgumu pārcelt *Līgumā 3* norādīto pakalpojuma sniegšanas adresi uz *Patērētājas 3* norādīto jauno dzīvesvietas adresi, vienlaikus informējot, ka jaunajā adresē jau ir pieslēgts *Sabiedrības* pakalpojums – kabeltelevīzija.
3. 2009.gada (..) *Sabiedrība* informējusi *Patērētāju 3*, ka sakarā ar dzīvesvietas maiņu *Līgums 3* tiek laužts un tā vietā slēgts jauns līgums par jaunu pakalpojuma sniegšanas vietu. Līdz ar to stājas spēkā jaunais līgums Nr.(..) ar piesaistes termiņu uz 24 mēnešiem.
4. 2009.gada 14.aprīlī, izvērtējot lietā esošos materiālus, *PTAC* vēstulē Nr.21-04/2816-V-171 pieprasīja *Sabiedrībai* iesniegt paskaidrojumu par *Patērētājas 3 Iesniegumā 3* minēto, tajā skaitā, sniedzot paskaidrojumu par līgumsoda piemērošanu.

5. 2009.gada 14.aprīlī, izvērtējot lietā esošos materiālus, *PTAC* vēstulē Nr.21-04/2816-V-171 pieprasīja *Sabiedrībai* iesniegt paskaidrojumu par *Patērētājas 3 Iesniegumā 3* minēto, tajā skaitā, sniedzot paskaidrojumu par līgumsoda piemērošanu.

6. 2009.gada 27.aprīlī *PTAC* saņemts *Sabiedrības* 2009.gada 22.aprīļa paskaidrojums Nr.04-198/09 (turpmāk – *Paskaidrojums 2*) un 2009.gada 20.maijā saņemts *Sabiedrības* papildus paskaidrojums Nr.04-231/09 (turpmāk – *Paskaidrojums 3*) (*Sabiedrības* paskaidrojums par *Līguma* 14.10.apakšpunktā noteikto līgumsodu šajā lēmumā norādīts pie konkrētā *Līguma* apakšpunkta izvērtējuma).

7. 2007.gada (..) starp *Patērētāju 1* un *Sabiedrību* noslēgts *Līgums 1*.

8. 2009.gada (..) *Patērētāja 1* vērsās pie *Sabiedrības* ar iesniegumu, lūdzot izbeigt noslēgto *Līgumu 1* bez līgumsoda piemērošanas, jo *Līguma 1* 14.10.apakšpunkts ir atzīstams par netaisnīgu līguma noteikumu un tādējādi par spēkā neesošu.

9. 2009.gada 22.martā *Sabiedrība* sniegusi *Patērētājai 1* atbildi, informējot par *Līguma 1*, kurš pārslēgts 2007.gada (..) ar piesaistes termiņu uz 24 mēnešiem, laušanu ar 2009.gada (..) un *Līguma 1* 14.10.apakšpunktā noteiktā līgumsoda Ls 30,00 apmērā par katru pakalpojuma veidu piemērošanu *Patērētājai 1*.

10. 2009.gada 27.aprīlī, izvērtējot lietas materiālus, *PTAC* vēstulē Nr.21-04/3166-I-236; -J-215 pieprasīja *Sabiedrībai* iesniegt paskaidrojumu par *Patērētājas 1* un *Patērētāja 2 Iesniegumā 1* un *Iesniegumā 2* minēto, tajā skaitā, sniedzot *Patērētājai 1* un *Patērētājam 2* aprēķinātā līgumsoda ekonomisko pamatojumu, izvērtējot arī tā taisnīgumu. Savukārt 2009.gada 4.jūnijā vēstulē Nr.21-04/4214-J-215 *PTAC* atkārtoti pieprasīja *Sabiedrībai* iesniegt *Patērētājai 1* aprēķinātā līgumsoda ekonomisko pamatojumu, izvērtējot arī tā taisnīgumu.

11. 2009.gada 11.maijā *PTAC* saņemts *Sabiedrības* 2009.gada 6.maija paskaidrojums Nr.04-218/09 (turpmāk – *Paskaidrojums 4*) (*Sabiedrības* paskaidrojums par *Līguma* 14.10.apakšpunktā noteikto līgumsodu šajā lēmumā norādīts pie konkrētā *Līguma* apakšpunkta izvērtējuma).

12. 2009.gada 29.jūnijā saņemts *Sabiedrības* 2009.gada 25.jūnija paskaidrojums Nr.04-318/09 (turpmāk – *Paskaidrojums 1*) (*Sabiedrības* paskaidrojums par *Līguma* 14.10.apakšpunktā noteikto līgumsodu šajā lēmumā norādīts pie konkrētā *Līguma* apakšpunkta izvērtējuma).

13. 2009.gada 6.jūlijā saņemts *Patērētājas 1* 2009.gada 2.jūlija paskaidrojums, kurā *Patērētāja 1* informēja *PTAC*, ka sākotnējais *Līgums* starp *Patērētāju 1* un *Sabiedrību* tika noslēgts 2006.gada 9.aprīlī par kabeļtelevīzijas sniegšanu, kā arī, ka pieslēgšanas maksa līgumā atsevišķi netika noteikta, jo pakalpojuma sniegšanas adresē jau iepriekš bija sniegts kabeļtelevīzijas pakalpojums. Savukārt par *Sabiedrības* pārstāvja ierašanos un darba veikšanu *Patērētāja 1* samaksāja Ls 5,00 apmērā, ko apliecina iesniegumam pielikumā pievienotā kvīts Nr.90125 (izsniegta 2006.gada 9.aprīlī). *Patērētājas 1* paskaidrojumam pielikumā pievienota starp *Patērētāju 1* un *Sabiedrību* 2006.gada (..) noslēgtā līguma Nr.(..) Par elektronisko sakaru pakalpojumu sniegšanu kopija (turpmāk – *Līgums 4*).

14. 2009.gada 15.jūlijā saņemts *Patērētājas 1* papildus paskaidrojums, kurā sniegta informācija, ka *Patērētāja 1* nepiekrīt *Sabiedrības Paskaidrojumā 4* sniegtajai informācijai (*Patērētājas 1* argumenti norādīti pie *Līguma* 14.10.apakšpunkta izvērtējuma).

15. 2007.gada (..) starp *Patērētāju 2* un *Sabiedrību* noslēgts *Līgums 2*.

16.2008.gada (..) *Patērētājs 2* vērsās pie *Sabiedrības* ar iesniegumu, lūdzot lauzt noslēgto *Līgumu 2* sakarā ar dzīvesvietas maiņu, līdz ar to *Sabiedrība Patērētājam 2* saskaņā ar *Līguma 2* 14.10.apakšpunktā noteikto atsūtīja rēķinu par līgumsoda samaksu.

17.2009.gada 27.aprīlī, izvērtējot lietas materiālus, *PTAC* vēstulē Nr.21-04/3166-I-236; -J-215 pieprasīja *Sabiedrībai* iesniegt paskaidrojumu par *Patērētāja 1* un *Patērētāja 2 Iesniegumā 1* un *Iesniegumā 2* minēto, tajā skaitā, sniedzot *Patērētājam 1* un *Patērētājam 2* aprēķinātā līgumsoda ekonomisko pamatojumu, izvērtējot arī tā taisnīgumu. Savukārt 2009.gada 4.jūnijā vēstulē Nr.21-04/4214-J-215 *PTAC* atkārtoti pieprasīja *Sabiedrībai* iesniegt *Patērētājam 1* aprēķinātā līgumsoda ekonomisko pamatojumu, izvērtējot arī tā taisnīgumu. Savukārt 2009.gada 19.maijā vēstulē Nr.21-04/3784-I-236 *PTAC* atkārtoti pieprasīja *Sabiedrībai* iesniegt *PTAC* paskaidrojumu, iesniedzot *Līguma 2* 14.10.apakšpunktā noteiktā līgumsoda ekonomisko pamatojumu, konkrēti norādot kādas un cik lielas izmaksas sastāda katra no *Sabiedrības* piedāvātajiem pakalpojumiem ierīkošana, kā arī iesniedzot šo izmaksu apliecinājošus dokumentus.

18.2009.gada 11.maijā *PTAC* saņemts *Sabiedrības* 2009.gada 6.maija paskaidrojums Nr.04-218/09 (turpmāk – *Paskaidrojums 4*) (*Sabiedrības* paskaidrojums par *Līguma* 14.10.apakšpunktā noteikto līgumsodu šajā lēmumā norādīts pie konkrētā *Līguma* apakšpunkta izvērtējuma).

19.2009.gada 26.maijā saņemts *Sabiedrības* 2009.gada 22.maija paskaidrojums Nr.04-247/09 (turpmāk – *Paskaidrojums 5*) (*Sabiedrības* paskaidrojums par *Līguma* 14.10.apakšpunktā noteikto līgumsodu šajā lēmumā norādīts pie konkrētā *Līguma* apakšpunkta izvērtējuma).

PTAC, izvērtējot lietā esošos materiālus, **secina:**

[1] *Patērētāji* ir uzskatāmi par patērētājiem *Patērētāju tiesību aizsardzības likuma* (turpmāk – *PTAL*) 1.panta 3.punkta izpratnē, jo ir fiziskās personas, kas pakalpojumu nav izmantojušas savas saimnieciskās vai profesionālas darbības ietvaros, savukārt *Sabiedrība* ir atzīstama par pakalpojuma sniedzēju atbilstoši *PTAL* 1.panta 4.punktam, jo ir persona, kas savas saimnieciskās vai profesionālās darbības ietvaros sniedz pakalpojumu patērētājam, līdz ar to *Līguma* noteikumiem ir jāatbilst *PTAL* prasībām.

[2] Saskaņā ar *PTAL* 25.panta ceturtās daļas 6.punktu *PTAC* funkcijās ietilpst „patērētāju tiesību ievērošanas uzraudzība līgumu projektos un līgumos, ko patērētāji slēdz ar ražotājiem, pārdevējiem vai pakalpojumu sniedzējiem, arī normatīvajos aktos paredzēto darbību veikšana, lai ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs grozītu līguma projektu vai pārtrauktu pildīt līguma noteikumus, ja līguma projektā vai noslēgtajā līgumā konstatēti netaisnīgi vai neskaidri noteikumi”. Tādējādi *PTAC* ir tiesīgs pieņemt lēmumu par netaisnīgiem un nevienlīdzīgiem līguma noteikumiem savas kompetences ietvaros.

[3] Saskaņā ar *PTAL* 3.panta 2.punkta noteikumiem „patērētāja tiesības ir pārkāptas, ja nav ievērots līgumslēdzēju pušu vienlīdzības princips un līguma noteikumi ir netaisnīgi”. Saskaņā ar *PTAL* 6.panta pirmo daļu „ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs nedrīkst piedāvāt tādus līguma noteikumus, kas ir pretrunā ar līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principu, šo likumu un citiem normatīvajiem aktiem”. Tātad atbilstoši *PTAL* 6.panta pirmās daļas noteikumiem *Sabiedrība* nedrīkst

iekļaut netaisnīgus līguma noteikumus patērētājiem piedāvātajos līgumos un līgumu projektos. *PTAL* 6.panta ceturtajā daļā noteikts, ka „novērtējot līguma noteikumus, ņem vērā pārdotās preces vai sniegtā pakalpojuma raksturu, visus apstākļus, kādos līgums noslēgts, kā arī noslēgtā līguma un ar to saistītā līguma noteikumus”.

Lai arī *Līgumus Patērētāji* ir parakstījuši, tomēr *PTAL* ir paredzēti izņēmumi no vispārējiem līgumu slēgšanas noteikumiem. Lai konstatētu, vai attiecīgais līguma noteikums ir apspriests, jāņem vērā *PTAL* 6.panta piektajā un septītajā daļā paredzētais. Saskaņā ar *PTAL* 6.panta piektajā daļā noteikto „līguma noteikums vienmēr ir uzskatāms par savstarpēji neapspriestu, ja līgums sastādīts iepriekš un patērētājam nav bijis iespējams ietekmēt attiecīgā līguma noteikumus”. Vistipiskākais šāda gadījuma piemērs ir tipveida jeb standartlīgums. Šāds viedoklis ir pamatots arī tiesību doktrīnā: „standartlīgumi *per se* tiek uzskatīti par neapspriežamiem, tāpēc standartnoteikumu piemērošanas gadījumā faktiski nav nekādas juridiskas iespējas izvairīties no *Netaisnīgu līgumu direktīvas* piemērošanas. Pat skaidri izteikts patērētāja apliecinājums, ka viņš ir iepazīstināts ar līguma standartnoteikumiem un vienojies par tiem neizslēdz direktīvas piemērošanu” (Zadraks G. „*Direktīvas 93/13/EEK par netaisnīgiem noteikumiem patērētāju līgumos* nepieciešamā reforma”// „*Likums un Tiesības*”, 2005. Nr.4, 103.lpp.). *PTAL* 6.panta septītā daļa nosaka, ka „ja ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs apgalvo, ka līguma noteikumi ir savstarpēji apspriesti ar patērētāju, viņa pienākums ir to pierādīt”.

Patērētāja 1 2009.gada 15.jūlija paskaidrojumā ir uzsvērusi, ka *Līgums 1* tika sastādīts iepriekš un tādējādi *Līguma* 14.10.apakšpunkta noteikumu par līgumsoda piemērošanu un tā apmēru *Sabiedrība ar Patērētāju 1* neapsprieda.

Sabiedrība Paskaidrojumā 4 informē, ka „iesniedzēji bija tiesīgi iepazīties ar *Līguma* nosacījumiem, kas bija brīvi pieejami gan *Sabiedrības* mājaslapā, gan *Sabiedrības* birojā, gan arī iepazīties ar tiem pirms *Līguma* slēgšanas. Līdz ar to *Sabiedrība* uzskata, ka *Patērētāju* norādītā informācija, ka *Līguma* nosacījumi netiek apspriesti, ir kļūdaina”.

PTAC, izvērtējot *Līguma 1*, *Līguma 2* un *Līguma 3* noteikumus, secina, ka tie, izņemot līguma būtiskās sastāvdaļas, satur identiskus noteikumus. Līdz ar to *PTAC* konstatē, ka *Sabiedrība* patērētājiem piedāvā standarta jeb tipveida līguma noteikumus. *PTAC* paskaidro, ka tas vien, ka *Sabiedrība* patērētājiem piedāvā iespēju iepazīties ar *Līguma* noteikumiem pirms *Līguma* parakstīšanas, nenozīmē, ka *Līguma* noteikumi ar patērētājiem tiek apspriesti. Par apspriestiem līguma noteikumiem uzskatāmi līguma noteikumi, par kuriem līgumslēdzēji savstarpēji apspriežot (savstarpēji apmainoties viedokļiem) ir vienojušies. Līdz ar to parakstīts līgums pats par sevi nav pietiekams pierādījums tam, ka līgumslēdzēji savstarpēji apsprieda katru līguma noteikumu atsevišķi (sk. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2006.gada 7.marta spriedums lietā Nr.C30519003 motīvu daļas 14.punktu).

Ņemot vērā minēto, *PTAC* secina, ka *Līgumu* noteikumi, izņemot *Līgumu* būtiskās sastāvdaļas, ir līgumslēdzēju pušu neapspriesti.

[4] *Līgumu* 14.10.apakšpunktā noteikts, ka „Ja kāda no šī līguma pusēm vienpusēji lauž šo līgumu, pārtrauc sniegt vai atsakās no kāda šajā līgumā norādītā Elektronisko sakaru pakalpojumu veida 24 (divdesmit četru) mēnešu laikā no šī līguma parakstīšanas dienas, tad attiecīgā šī līguma puse šī līguma laušanas, pakalpojuma sniegšanas pārtraukšanas vai atteikšanās no pakalpojuma dienā

samaksā otrai šī līguma pusei, līdztekus citiem šajā līgumā noteiktajiem maksājumiem, līgumsodu LVL 30 (trīsdesmit latu) apmērā par katru Elektronisko sakaru pakalpojuma veidu attiecībā uz kuru tiek izbeigtas līgumattiecības, izņemot šī līguma 6.14., 6.17. un 11.1.punktā norādītos gadījumus, kā arī gadījumā, ja Abonentam ir aprēķināta ierīkošanas maksa, kuru abonents ir nomaksājis”.

No minētā *Līgumu* apakšpunkta izriet, ka patērētājs nav tiesīgs atkāpties no noslēgtā *Līguma* 24 mēnešu laikā no līguma parakstīšanas dienas bez līgumsoda piemērošanas, izņemot, ja patērētājs ir samaksājis pakalpojuma ierīkošanas maksu, kā arī *Līgumu* 6.14., 6.17. un 11.1.apakšpunktos minētajos gadījumos. Tādējādi no *Līgumu* 14.10.apakšpunktā minētā secināms, ka *Sabiedrība*, piedāvājot patērētājam pakalpojuma bezmaksas ierīkošanu, iegūst iespēju, ka patērētājs *Sabiedrības* piedāvāto pakalpojumu izmantos 24 mēnešus. Savukārt gadījumā, ja patērētājs minēto noteikumu neievēro – lauž *Līgumu* pirms 24 mēnešu termiņa, *Sabiedrība* patērētājam piemēro līgumsodu Ls 30,00 apmērā par katru pakalpojumu. Ņemot vērā, ka saskaņā ar *Līgumā* minēto patērētājs var izvēlēties līdz 4 (četriem) *Sabiedrības* sniegtiem pakalpojumiem, tad līgumsods par *Līguma* pirmstermiņa laušanu saskaņā ar *Līgumu* 14.10. apakšpunktā noteikto var sasniegt Ls 120,00 apmēru.

Ievērojot iepriekš minēto, *PTAC* norāda, ka saskaņā ar *PTAL* 6.panta trešās daļas 4.punktu „*par netaisnīgu līguma noteikumu uzskatāms noteikums, kurš uzliek patērētājam, kurš neizpilda līgumsaistības, neproporcionāli lielu līgumsodu*”. Tādējādi *PTAC* ir nepieciešams izvērtēt *Līgumu* 14.10.apakšpunktā ietvertā līgumsoda apmēra proporcionalitāti un līdz ar to konstatēt, vai *Līguma* 14.10.apakšpunkts ir uzskatāms par taisnīgu līguma noteikumu. Izvērtējot *Līgumu* 14.10.apakšpunktā ietverto līgumsodu, *PTAC* ir ņēmis vērā arī konkrēto lietu apstākļus.

Sabiedrība savos *Paskaidrojumos* ir uzsvērusi, ka patērētājam ir tiesības izvēlēties veikt samaksu par pakalpojuma ierīkošanu un tādā gadījumā *Līgumam* piesaistes termiņš netiek noteikts, ko apliecinot arī *Līgumu* 14.10.apakšpunktā noteiktais.

Savukārt *Patērētājs 2 Iesniegumā 2* ir informējis *PTAC*, ka *Sabiedrība* pakalpojuma pieslēgšanas dienā no *Patērētāja 2* neieturēja pakalpojuma ierīkošanas maksu, lai gan *Sabiedrības* veiktās darbības bija kabeļa ievilkšana un interneta modema pievienošana, kas pēc *Patērētāja 2* viedokļa varēja sastādīt Ls 10,00. Līdz ar to *Patērētājs 2* pauž viedokli, ka, veicot šādas darbības, *Sabiedrībai* būtu jāpieprasa maksa par ierīkošanu.

Patērētāja 1 papildus paskaidrojumā ir norādījusi, ka *Sabiedrība*, sniedzot viņai elektronisko sakaru pakalpojumu, bez jebkādas pakalpojuma ierīkošanas maksas pieprasīšanas ar savu rīcību ir parādījusi, ka atsakās no pakalpojuma ierīkošanas samaksas pieprasīšanas. Līdz ar to *Patērētāja 1* uzskata, ka *Līguma* pirmstermiņa izbeigšanas gadījumā *Sabiedrībai* nav tiesību pieprasīt no *Patērētājas 1* pakalpojuma ierīkošanas samaksu līgumsoda veidā.

Vienlaikus, kā izriet no lietās esošajiem materiāliem, starp *Patērētāju 1* un *Sabiedrību* sākotnēji bija noslēgts *Līgums 4*, saskaņā ar kuru *Patērētāja 1* izmantoja kabeļtelevīzijas pakalpojumu. Savukārt, vēloties izmantot vēl citu *Sabiedrības* sniegto pakalpojumu, *Līgums 4* tika laužts bez *Līgumā 4* paredzētā līgumsoda piemērošanas un tā vietā noslēgts *Līgums 1*, nepieprasot pakalpojuma ierīkošanas un pieslēgšanas maksu. Savukārt *Patērētājam 1*, pieprasot *Līguma 1* laušanu pirms līgumā noteiktā minimālā termiņa beigām, *Sabiedrība Patērētājam 1*, pamatojoties uz *Līguma 1*

14.10.apakšpunktā noteikto, pieprasījusi līgumsodu Ls 60,00 apmērā (Ls 30,00 apmērā par katru pakalpojumu) – tāvad līgumsods ir pieprasīts par abiem pakalpojumiem, lai gan tikai vienam no tiem ir bijušas uzstādīšanas izmaksas *Līguma 1* noslēgšanas brīdī. Savā papildus paskaidrojumā (*PTAC* saņemts pa faksu 2009.gada 15.jūlijā) *Patērētāja 1* ir norādījusi, ka ierīkošanas maksa no *Sabiedrības* puses nemaz netika aprēķināta un piedāvāta.

PTAC norāda, ka *Patērētājas 3* lietā *Līgumu 4 Patērētāja 3* bija noslēgusi par kabeļtelevīzijas (ekonomiskā) saņemšanu, savukārt, vēloties pieslēgt papildus pakalpojumu, *Līgums 4* tika laužts bez līgumsoda piemērošanas, bet tā vietā noslēgts *Līgums 3* par interneta pakalpojumu un kabeļtelevīzijas (ekonomiskā) saņemšanu tajā pašā adresē. Savukārt *Patērētājas 1* lietā, vēršoties pie *Sabiedrības* ar iesniegumu 2009.gada 12.janvārī, *Patērētāja 1* ir norādījusi, ka „jaunajā adresē jau ir pieslēgts *Sabiedrības* sniegtais pakalpojums – kabeļtelevīzija”. Neraugoties uz minēto informāciju, starp *Patērētāju 3* un *Sabiedrību* 2009.gada (..) noslēgtais līgums Nr.(..) Par elektronisko sakaru pakalpojumu sniegšanu (turpmāk – *Līgums 5*) ir noslēgts ar piesaistes termiņu uz 24 mēnešiem un *Sabiedrība Paskaidrojumā 2* ir norādījusi, ka „jaunā līguma nosacījumi paredz līgumsodu 50 LVL apmērā, ja kāda no pusēm vienpusēji lauž šo līgumu saskaņā ar *Līguma 5* 13.10.apakšpunktu”.

Izvērtējot *Patērētājas 3* un *Patērētājas 1* lietā esošo materiālu kopijas, *PTAC* secina, ka *Sabiedrība* kā standarta noteikumu patērētājiem piedāvā pakalpojuma bezmaksas ierīkošanu, tādējādi nodrošinot *Līguma* noslēgšanu ar piesaistes termiņu uz 24 mēnešiem. *PTAC* norāda, ka, lai arī *Līgums 4* un *Līgums 3* ir laužti un spēkā neesoši, un to vietā ir noslēgti jauni līgumi – attiecīgi *Līgums 1* un *Līgums 5*, saskaņā ar kuru *Līguma 5* 13.10.apakšpunktā noteikts līgumsods Ls 50,00 apmērā par katru pakalpojuma veidu attiecībā uz kuru tiek laužts noslēgtais līgums, minētie *Līgumi* apliecina, ka *Sabiedrība* kā standarta procedūru piedāvā *Līgumu* ar piesaistes termiņu uz 24 mēnešiem bez ierīkošanas maksas samaksas, neatkarīgi no tā, vai *Sabiedrībai* rodas ierīkošanas izmaksas vai nerodas.

PTAC vērš uzmanību, ka *Sabiedrība* nevienā no sniegtajiem *Paskaidrojumiem* nav sniegusi informāciju, ka *Līgumā 5* minētā pakalpojuma pieslēgšanai bija nepieciešamas kādas izmaiņas pakalpojuma uzstādīšanā vai pastāvēja citas izmaksas, kas pamato *Sabiedrības* tiesības pieprasīt līgumsodu par līguma pirmstermiņa laušanu, kas saskaņā ar *Līguma 5* 13.10.apakšpunktā noteikto sastāda Ls 50,00 par katru pakalpojumu.

PTAC norāda, ka *Sabiedrība* nedrīkst piedāvāt patērētājiem noslēgt *Līgumu* ar konkrētu piesaistes termiņu, ja *Sabiedrībai* par pakalpojuma ierīkošanu nerodas izmaksas.

Patērētājs 2 Iesniegumā 2 ir norādījis, ka *Sabiedrība*, pamatojoties uz *Līgumu* 14.10.apakšpunktā noteikto, ir tiesīga pieprasīt līgumsodu arī gadījumā, ja pakalpojuma pieslēguma adrese tiek mainīta, jo arī šādā gadījumā iepriekšējais *Līgums* tiek laužts un tā vietā noslēgts jauns *Līgums*.

PTAC norāda, ka *Sabiedrība Paskaidrojumā 1* ir sniegusi informāciju, ka pakalpojuma pieslēguma adreses maiņas gadījumā, lai arī iepriekšējais *Līgums* tiek laužts un tā vietā noslēgts jauns *Līgums*, līgumsods šādā gadījumā patērētājam par iepriekšējā *Līguma* laušanu netiek pieprasīts, jo patērētājs turpina izmantot *Sabiedrības* sniegto pakalpojumu. Minēto *Sabiedrības* apgalvojumu konkrētajā gadījumā apliecina *Patērētājas 3* lietā esošie materiāli – starp *Patērētāju 3* un *Sabiedrību* noslēgtais *Līgums 3* tika laužts pirms termiņa, pamatojoties uz *Patērētājas*

3 pakalpojuma pieslēguma adreses maiņu, bez līgumsoda piemērošanas, jo *Patērētāja 3* arī jaunajā adresē vēlējās izmantot *Sabiedrības* sniegto pakalpojumu. Līdz ar to konkrētajā gadījumā *Patērētāja 2* iepriekš norādītais arguments par līgumsoda piemērošanu arī pakalpojuma pieslēguma adreses maiņas gadījumā nav pamatots.

PTAC, vērtējot *Līguma 14.10.apakšpunktā* noteiktā līgumsoda proporcionalitāti, ir ņēmis vērā *Sabiedrības* intereses un, ievērojot līdzšinējo *PTAC* praksi līdzīgās lietās, atzīst, ka *Sabiedrība* ir tiesīga piedāvāt patērētājiem noslēgt *Līgumu* uz īpašiem nosacījumiem, tādējādi nodrošinot patērētāja piesaisti konkrētajam *Līgumam* uz kādu noteiktu laiku, un ir tiesīga pieprasīt līgumsodu par uzņemto saistību neizpildi, tomēr *Sabiedrība* nedrīkst šādā gadījumā iedzīvoties uz patērētāja rēķina, izmantojot īpašos nosacījumus pretēji labticīguma prasībām – pieprasot neproporcionāli lielu līgumsodu. Līdz ar to līgumsodam, ko *Sabiedrība* nosaka par *Līguma*, kas noslēgts uz īpašiem nosacījumiem, laušanu, ir jābūt samērīgam.

PTAC atzīmē, ka Augstākā tiesa, vērtējot līgumsoda samērīgumu, ir konstatējusi, ka „līgumsodam ir sodīšanas un zaudējumu atlīdzināšanas funkcija. Tiesiskajās attiecībās sakarā ar sodošā rakstura tiesisko līdzekļu piemērošanu par vispārēju principu tiesībās ir atzīstams soda samērīguma princips. Tādējādi, lai arī līgumsods nav aprobežots ar zaudējumu lielumu, kādi paredzami no līguma neizpildīšanas, zaudējumu apmērs var būt nozīmīgs arguments gadījumā, ja tiek apstrīdēts līgumsoda samērīgums” (Augstākās tiesas senāta Civillietu departamenta 2008.gada 14.maija spriedums Nr.SK-C-212). Līdz ar to, ievērojot, ka vienīgā atšķirība starp patērētāju, kuram par *Līguma* pirmstermiņa laušanu ir pienākums samaksāt *Sabiedrībai Līguma 14.10.apakšpunktā* noteikto līgumsodu, un patērētāju, kuram šāds pienākums nav, ir pakalpojuma ierīkošanas maksas samaksa/nesamaksa, *PTAC* konstatē, ka konkrētajā gadījumā *Līguma 14.10.apakšpunktā* noteiktajam līgumsoda apmēram būtu jābūt aprobežotam ar zaudējumu lielumu, kādi *Sabiedrībai* rodas no pakalpojuma ierīkošanas. *PTAC* norāda, ka arī no *Līgumu 14.10.apakšpunktā* minētā izriet, ka līgumsods ir maksājams kā zaudējumu kompensācija par pakalpojuma ierīkošanas izmaksu neapmaksāšanu, jo tieši ar ierīkošanas maksas neveikšanu no patērētāja puses *Sabiedrība* pamato savas tiesības pieprasīt no patērētāja līgumsodu par *Līguma* pirmstermiņa laušanu.

Patērētājs 2 Iesniegumā 2 PTAC sniedzis informāciju, ka līgumsods vairākas reizes pārsniedz to summu, kuru *Patērētājs 2* maksā ik mēnesi par pakalpojumu izmantošanu, proti, par interneta modema īri *Patērētājs 2* maksā Ls 1,50 apmērā un par kabeļtelevīziju – Ls 6,90 apmērā. *Patērētājs 2* norāda, ka tādējādi līgumsods attiecībā uz interneta pakalpojumu pārsniedz mēneša maksājumu 20 reizes, bet attiecībā uz kabeļtelevīziju – 4,3 reizes. Izmantojot vidējo aritmētisko, līgumsods pārsniedz summu, kuru *Patērētājs 2* ik mēnesi maksā *Sabiedrībai* – 7,14 reizes (*Patērētājam 2* aprēķinātais līgumsods Ls 60,00 apmērā). *Iesniegumā 2 Patērētājs 2* ir norādījis, ka *Sabiedrība* pakalpojuma pieslēgšanas dienā no *Patērētāja 2* neieturēja pakalpojuma ierīkošanas maksu, savukārt *Sabiedrības* veiktās darbības bija kabeļa ievilkšana un interneta modema pievienošana. Kā *Patērētājs 2 Iesniegumā 2* ir informējis *PTAC*, kabeļa vidējās izmaksas varēja sastādīt apmēram Ls 10,00, līdz ar to *Patērētāja 2* pauž viedokli, ka, veicot šādas darbības, *Sabiedrībai* būtu jāpieprasa maksa par ierīkošanu.

No minētā izriet, ka *Patērētāja 2* iepriekš norādītajai informācijai par *Līgumu 14.10.apakšpunktā* noteiktā līgumsoda neproporcionalitāti ir informatīvs raksturs, kam šajā gadījumā nav izšķirošas nozīmes, jo līgumsods tiek pieprasīts par līguma

pirmstermiņa laušanu kā zaudējumu kompensācija par pakalpojuma ierīkošanas maksu.

Sabiedrība Paskaidrojums uzsver, ka tā *Līgumu* 14.10.apakšpunktā noteikto līgumsodu uzskata par taisnīgu un ka līgumsods ir noteikts saskaņā ar *Civillikuma* 1717.pantu.

PTAC norāda, ka, lai arī saskaņā ar *Civillikuma* 1717.panta otrajā teikumā ir noteikts, ka līgumsoda apmēru noteic līdzīgi, un tas nav aprobežots ar zaudējumu lielumu, kādi paredzami no līguma neizpildīšanas, tomēr *PTAL* ir paredzēs izņēmums, ka līgumsods nedrīkst būt neproporcionāli liels. *PTAC* paskaidro, ka *PTAL* normas attiecībā pret *Civillikuma* normām ir uzskatāmas par speciālajām normām un līdz ar to saskaņā ar likuma „*Par likumu un citu Saeimas, Valsts prezidenta un Ministru kabineta pieņemto aktu izsludināšanas, publicēšanas, spēkā stāšanās kārtību un spēkā esamību*” 8.panta trešo daļu *Civillikuma* normas ir spēkā tiktāl, ciktāl tās neierobežo *PTAL*. Līdz ar to *PTAC* ir tiesīgs atbilstoši *PTAL* noteiktajam izvērtēt *Līgumu* 14.10.apakšpunktā ietvertā līgumsoda proporcionalitāti un *Sabiedrībai*, nosakot līgumsoda apmēru par uzņemto līgumsaistību pārkāpumu, ir pienākums ievērot *PTAL* noteikto par piemērojamā līgumsoda proporcionalitāti.

PTAC norāda, ka saskaņā ar *Civillikuma* 1716.pantu līgumsods ir pametums, ko kāda persona uzņemas ciest sakarā ar savu saistību tajā gadījumā, ja viņa šo saistību neizpildītu vai neizpildītu pienācīgi, taču līgumsods nav līdzeklis, ar kura palīdzību kreditors ir tiesīgs iedzīvoties uz parādnieka rēķina. Arī civiltiesību doktrīnā valda viedoklis, ka ”Latvijā, vadoties no labiem tikumiem, pārāk lielu līgumsodu varētu atzīt par netaisnu” (Torgāns K.: Latvijas Republikas Civillikuma komentāri. Saistību tiesības (1401.-2400.p.) R: Mans Īpašums, 2000, 225.lpp.).

PTAC, vērtējot līgumsoda proporcionalitāti, ņem vērā *PTAL* 5.pantā noteikto līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principu, no kā izriet, ka, vērtējot līgumsoda apmēru, jāievēro arī labticīguma prasības, kā arī tas, ka līgumsods nedrīkst būt tāds, kas nostāda patērētāju neizdevīgā stāvoklī, t.i., līgumsods nedrīkst būt ”paverdzinošs” vai nesamērīgi liels. Tāpat, vērtējot līgumsoda proporcionalitāti, jāvadās no samērīguma kritērija, kas izriet no labas ticības principa, ievērojot, ka ”pie samērīguma noteikšanas jāņem vērā visas kreditora intereses un parādnieka spējas” (K. Torgāns: Latvijas Republikas Civillikuma komentāri. Saistību tiesības (1401.-2400.p.) R: Mans Īpašums, 2000, 225.lpp.). Līdz ar to, vērtējot līgumsoda proporcionalitāti, *PTAC* ņem vērā arī attiecīgā līgumsoda ekonomisko pamatojumu, kuru *PTAC Sabiedrībai* vairākkārtēji pieprasīja iesniegt.

PTAC norāda, ka saskaņā ar *Administratīvā procesa likumu* (turpmāk – *APL*) iestādes pienākums ir objektīvi noskaidrot lietas apstākļus un nepieciešamības gadījumā vākt pierādījumus pēc savas iniciatīvas, kā arī dot administratīvā procesa dalībniekiem norādījumus un ieteikumus (objektīvās izmeklēšanas princips). *APL* 59.panta pirmā daļa nosaka, ka „pēc administratīvās lietas ierosināšanas iestāde iegūst informāciju, kas saskaņā ar normatīvajiem aktiem ir nepieciešama, lai pieņemtu attiecīgo lēmumu. Lai iegūtu nepieciešamo informāciju un panāktu tiesisku, taisnīgu un efektīvu lietas izskatīšanu, iestāde pēc iespējas dod administratīvā procesa dalībniekiem norādījumus un ieteikumus”. Savukārt *APL* 59.panta ceturrtā daļa nosaka, ka „procesa dalībniekam ir pienākums iesniegt pierādījumus, kas ir viņa rīcībā, un paziņot iestādei par faktiem, kas viņam ir zināmi un konkrētajā lietā varētu būt būtiski”.

Objektīvās izmeklēšanas princips nozīmē, ka valsts nevar tikai „*gaidīt, ko persona spēs pierādīt*”, ir nepieciešams noskaidrot objektīvo patiesību lietā, jo personai vienai pašai var būt apgrūtināti pierādīt savu subjektīvo publisko tiesību vai tiesisko interešu aizskārumu. Tomēr ir jāņem vērā tas, ka „*Dalībnieku līdzdarbība procesā kalpo galvenokārt viņu tiesību īstenošanai un aizsardzībai. Tā vienlaikus ir arī līdzeklis lietas apstākļu noskaidrošanai (dalībnieki lielākoties ir pat galvenie informācijas avoti). Tāpēc līdzdarbība ir gan dalībnieku tiesība, gan pienākums*” (Sk.: Kopp F. *Verwaltungsgerichtsordnung*. 10. Auflage. Munchen, 1994, S.11443 – 1144).

Tas nozīmē, ka procesa dalībnieki lēmuma pieņemšanai nepieciešamo faktu konstatēšanā nevar palikt pasīvi. Dalībniekiem savu iespēju robežās ir jāpiedalās pierādījumu savākšanā (Sk.: Bērziņš M. *Objektīvās izmeklēšanas princips Administratīvā procesa likumā // Likums un Tiesības*, 2003, Nr.6 (46), 180.lpp.), jo praksē pietiekama faktu noskaidrošana bez pušu līdzdarbības nebūs iespējama (Sk.: Schmitt Glaeser W. *Verwaltungsprozessrecht*. 9., neubearbeitete Auflage. Heidelberg, C. F.Muller Verlag, 2004, S.9.).

Tātad, vadoties no augstāk minētā, *PTAC* norāda, ka, nosūtot *Sabiedrībai* vēstuli un lūdzot sniegt paskaidrojumu lietā, *Sabiedrībai* atbilstoši objektīvās izmeklēšanas principam tika dota iespēja sniegt paskaidrojumu par lietas apstākļiem, kā arī iespēja iesniegt *Sabiedrības* rīcībā esošos pierādījumus, kas apliecina *Sabiedrības* pausto viedokli, bet *Sabiedrība* šo iespēju pilnībā nav izmantojusi – nav sniegusi *PTAC* paskaidrojumu par *Līguma 5* noslēgšanas apstākļiem un *Līguma 5* 13.10.apakšpunktā noteiktā līgumsoda piemērošanas pamatojumu, lai gan *PTAC* 2009.gada 13.maija vēstulē Nr.21-04/3628-V-171 vērsa *Sabiedrības* uzmanību uz minēto situāciju, kā arī, neskatoties uz *PTAC* vairākkārtējiem aicinājumiem iesniegt *PTAC* *Līguma* 14.10.apakšpunktā noteiktā līgumsoda ekonomisko pamatojumu, *Sabiedrība* nav to iesniegusi, *Paskaidrojumā 5* norādot, ka „*Līgumā* paredzētā līgumsoda summa netiek izdalīta uz katru pakalpojuma saņēmēju, bet gan tiek aprēķināta, izdalot visus izdevumus uz visiem pakalpojuma saņēmējiem, līdz ar to *Sabiedrība* nevarot iesniegt izdevumu aprēķinu un to pamatojošus dokumentus. Bez tam iekārtas, vadi un citas ar pieslēgumu nepieciešamās lietas tiek iegādātas nevis katram konkrētam pieslēgumam, bet gan vairumā”.

Sabiedrība Paskaidrojumā 2 ir sniegusi *PTAC* informāciju, ka „līgumsoda apmērs tiek veidots, pamatojoties uz aprēķinātajiem izdevumiem, kas veidojas no elektronisko sakaru pakalpojuma ierīkošanas un uzturēšanas izdevumiem sūdzības iesniedzēja jaunajā adresē pakalpojuma saņemšanas vietā. Ierīkošanas izmaksas tiek iekļautas ikmēneša abonēšanas maksā un tā atmaksas termiņš sastāda 24 mēnešus”. *Sabiedrība* paskaidro, ka abonentam bija tiesības izvēlēties veikt samaksu par pakalpojumu ierīkošanu, tādējādi *Līgumam* piesaistes termiņš netiktu noteikts.

Savukārt *Paskaidrojumā 3 Sabiedrība* ir informējusi, ka „līgumsods sevī ietver ne tikai ierīkošanas izdevumus jaunajā dzīvesvietā, kas sastāv no meistara ierašanās jaunajā pakalpojuma saņemšanas vietā, nepieciešamo pārbaudes darbu veikšanas, lai elektronisko sakaru pakalpojums atbilstu jaunā pakalpojuma saņēmēja vēlmēm, bet arī uzturēšanas izdevumiem, kas sastāv no periodiskas elektronisko sakaru pakalpojumu kvalitātes pārbaudes, nepieciešamo izmaiņu veikšanas, kā arī nepieciešamo darbu veikšanas pakalpojuma uzlabošanas gadījumā utt.”

Vienlaikus *Paskaidrojumā 5 Sabiedrība* ir informējusi *PTAC*, ka „līgumsoda apmērs izriet no izdevumiem, kas rodas no pakalpojuma nodrošināšanas un

ierīkošanas, kas sevī iekļauj izbraukumus uz pakalpojuma saņemšanas vietu, kas sastāv arī no automašīnas amortizācijas un degvielas izdevumiem, kā arī nepieciešamā tehniskā nodrošinājuma iegādes, lai spētu nodrošināt pakalpojuma uzstādīšanu un apkalpošanu, kā arī pašu darbinieka atalgojumu un zvanu centra darba nodrošināšanu, kā arī izdevumu segšanu, kas nākotnē vai pašreiz tiks vai tiek nosūtīti iesniedzējam, kā arī iekārtām, kuras nepieciešamas pakalpojuma sniegšanai”.

Savukārt *Paskaidrojumā 1 Sabiedrība* bez jau *Paskaidrojumā 5* minētās informācijas ir informējusi *PTAC*, ka līgumsods sastāv arī no pakalpojuma atslēgšanas izmaksām.

PTAC norāda, ka saskaņā ar *APL* 149.pantu pierādījumi administratīvajā lietā ir ziņas par faktiem, uz kuriem pamatoti administratīvā procesa dalībnieku prasījumi un iebildumi, kā arī ziņas par citiem faktiem, kuriem ir nozīme lietas izspriešanā. Savukārt *APL* 161.panta pirmajā daļā noteikts, ka administratīvā procesa dalībnieka paskaidrojumi, kas satur ziņas par faktiem, uz kuriem pamatoti viņa prasījumi vai iebildumi, atzīstami par pierādījumiem, ja tos apstiprina citi pārbaudīti un novērtēti pierādījumi.

PTAC uzsver, ka *Sabiedrība*, neskatoties uz *PTAC* vairākkārtējiem aicinājumiem iesniegt *Līgumu* 14.10.apakšpunktā noteiktā līgumsoda ekonomisko pamatojumu, to nav iesniegusi un līdz ar to *PTAC* rīcībā nav pietiekamu pierādījumu, kas apliecinātu *Sabiedrības* apgalvojumu, ka patērētājiem noteiktais līgumsods par *Līguma* laušanu pirms 24 mēnešu termiņa, kas noteikts Ls 30.00 apmērā par katru pakalpojuma veidu attiecībā uz kuru tiek laužts *Līgums*, ir samērīgs.

No *Sabiedrības Paskaidrojumiem* izriet, ka kā līgumsoda ekonomisko pamatojumu, neiesniedzot konkrētus pierādījumus, *Sabiedrība* ir norādījusi ne tikai izmaksas no pakalpojuma ierīkošanas, bet arī pakalpojuma uzturēšanas/nodrošināšanas, kā arī atslēgšanas izmaksas, lai gan tieši bezmaksas pakalpojuma ierīkošana saskaņā ar *Līgumu* 14.10.apakšpunktā noteikto ir par pamatu līgumsoda pieprasīšanai no patērētāja par *Līguma* pirmstermiņa laušanu. Tādējādi, lai arī *Sabiedrība Paskaidrojumā 5* ir uzsvērusi, ka *Sabiedrības* noteiktā pakalpojuma ierīkošanas maksa nesedz visus izdevumus, kas rodas no pakalpojuma ierīkošanas, norādot, ka *Sabiedrība* apzinās, ka, ja pakalpojuma saņēmējs atteiksies no *Sabiedrības* pakalpojumiem pirms 24 mēnešu perioda, *Sabiedrībai* radīsies zaudējumi, tomēr *Sabiedrība* piedāvā abonentiem, kuri vēlas izmantot šo iespēju un tiem, kuri nav pārliecināti par vēlmi saņemt pakalpojumus pakalpojuma saņemšanas vietā ilgāk par 24 mēnešiem, izmantot šādu iespēju, kas arī dod iespēju pakalpojuma saņēmējam noslēgt beztermiņa līgumu un tādējādi atteikties no pakalpojuma saņemšanas jebkurā patērētājam vēlamajā laikā, tādējādi nemaksājot līgumsodu, *PTAC* ieskatā, izvērtējot *Līguma* 14.10.apakšpunktā noteiktā līgumsoda proporcionalitāti, vērā ir ņemama arī pakalpojuma ierīkošanas maksa, kāda patērētājam ir noteikta, ja viņš neizvēlas bezmaksas ierīkošanu.

Patērētāja 1 papildus paskaidrojumā ir paudusi viedokli, ka *Sabiedrība* nepamatoti uzskata, ka *Līguma* 14.10.apakšpunktā noteiktais līgumsods sevī ietver izdevumus, kas rodas no pakalpojuma nodrošināšanas, ierīkošanas un atslēgšanas, kas sevī ietver izbraukumus uz pakalpojuma sniegšanas vietu utt. *Patērētāja 1* uzskata, ka pakalpojuma nodrošināšana nozīmē to, ka klientam bez jebkādiem traucējumiem visu līguma darbības periodu tiek nodrošināts interneta un kabeļtelevīzijas pakalpojums, par ko katru mēnesi tiek maksāta abonēšanas maksa, ko *Patērētāja 1* esot maksājusi.

PTAC ieskatā *Sabiedrības* norādītās izmaksas pilnībā nav ieskaitāmas minētā līgumsoda summā, jo šī izmaksas tiek ierēķinātas pakalpojuma ikmēneša maksājumos. *PTAC* norāda, ka, noslēdzot *Līgumu*, *Sabiedrība* apņemas patērētājam sniegt pakalpojumu, kas nozīmē, ka *Sabiedrība* šī pakalpojuma cenā ar mērķi neciest zaudējumus ir iekļāvusi arī izmaksas, kas saistītas ar pakalpojuma uzturēšanu/nodrošināšanu. *PTAC* jau iepriekš šajā lēmumā norādīja, ka *Sabiedrība Līguma* 14.10.apakšpunktā ir paredzējusi līgumsoda piemērošanu gadījumā, ja patērētājs pirms 24 mēnešu termiņa lauž *Līgumu* un nav samaksājis ierīkošanas maksu. Tātad *Sabiedrības* tiesības pieprasīt līgumsodu aprobežojas ar tai radītajiem zaudējumiem pakalpojuma ierīkošanas maksas apmērā.

Sabiedrības Paskaidrojumā 5 ir norādījusi, ka gadījumā, ja patērētājs izvēlētos veikt pakalpojuma ierīkošanas samaksu, patērētājam būtu jāsamaksā ierīkošanas maksa Ls 29,90 apmērā. Kā izriet no *Sabiedrības PTAC* 2009.gada 23.februārī sniegtās atbildes Nr.04-001/09 „pakalpojuma ierīkošanas maksa attiecas uz visiem līgumā iekļautajiem pakalpojumiem”.

No minētā izriet, ka šobrīd, izvēloties noslēgt līgumu ar *Sabiedrību*, patērētājs teorētiski var izvēlēties samaksāt pakalpojuma ierīkošanas maksu Ls 29,90 apmērā neatkarīgi no izvēlēto pakalpojumu skaita, vai, nemaksājot ierīkošanas maksu un laužot noslēgto līgumu pirms 24 mēnešu termiņa, maksāt līgumsodu no Ls 50,00 līdz Ls 200,00 (atkarībā no izvēlēto pakalpojumu skaita), vai, kā tas ir *Līguma 1*, *Līguma 2* un *Līguma 3* gadījumā – no Ls 30,00 līdz Ls 120,00 apmērā (atkarībā no izvēlēto pakalpojumu skaita).

Nemot vērā lietās esošo informāciju un *Sabiedrības* sniegtos *Paskaidrojumus*, *PTAC Līgumu* 14.10.apakšpunktā ietvērto līgumsodu vērtē kā neproporcionāli lielu. *PTAC* norāda, ka „līgumsods nav līdzeklis ar kura palīdzību kreditors ir tiesīgs iedzīvoties uz parādnieka rēķina, līdz ar to šādu līgumsodu var atzīt par netaisnu” (Torgāns K.: Latvijas Republikas Civillikuma komentāri. Saistību tiesības (1401.-2400.p.) R: Mans Īpašums, 2000, 225.lpp.).

PTAC ieskatā, nosakot līgumsodu Ls 30,00 apmērā par katru *Sabiedrības* sniegto pakalpojumu, *Sabiedrība* nav ievērojusi samērīguma principu, jo neatkarīgi no laika perioda, cik ilgi patērētājs konkrēto pakalpojumu ir izmantojis, ja *Līgums* tiek laužts pirms 24 mēnešu termiņa, kā arī neatkarīgi no tā, vai *Sabiedrībai*, ierīkojot konkrēto pakalpojumu, ir vai nav bijušas ierīkošanas izmaksas, patērētājam ir pienākums samaksāt līgumsodu Ls 30,00 apmērā par katru pakalpojumu. Tādējādi arī gadījumā, kad patērētājs lauž *Līgumu* dažus mēnešus pirms 24 mēnešu termiņa notecējuma, patērētājam ir pienākums samaksāt *Līgumā* noteikto līgumsodu Ls 30,00 par katru pakalpojumu, kas, ja patērētājs, piemēram, ir noslēdzis *Līgumu* par četrus pakalpojumu sniegšanu, sastāda Ls 120,00. Vienlaikus, kā izriet no *Patērētājas 1* lietā esošajiem materiāliem, pat gadījumā, kad *Sabiedrībai* nekādas izmaksas saistībā ar pakalpojuma ierīkošanu nav bijušas, *Sabiedrība* pieprasa *Patērētājai 1* līgumsodu arī par pakalpojumu, kas iepriekš jau bija ierīkots. Turklāt līgumsods tiek noteikts par katru pakalpojumu, ko *Sabiedrība* patērētājam piedāvā, tajā pat laikā ierīkošanas maksa šobrīd, kad līgumsods ir noteikts Ls 50,00 par katru pakalpojumu, ir noteikta Ls 29,90 apmērā par visu pakalpojumu ierīkošanu. Tādējādi pat gadījumā, kad *Līgums* ir noslēgts par viena pakalpojuma sniegšanu, par tā pirmstermiņa laušanu noteiktais līgumsods ir lielāks nekā *Sabiedrības* patērētājam noteiktā ierīkošanas maksa. Savukārt, ja patērētājs ir iegādājies vairākus pakalpojumus, šī starpība ir vēl lielāka.

Līdz ar to patērētājs tiek nostādīts neizdevīgā stāvoklī, jo, izvēloties pakalpojuma bezmaksas ierīkošanu, patērētājam, laužot līgumu pirms līgumā noteiktajiem 24 mēnešiem, ir pienākums samaksāt vairāk kā sešas reizes lielāku līgumsodu, nekā maksa, ko patērētājs būtu samaksājis, izvēloties maksāt ierīkošanas maksu. Bez tam no lietās esošajiem materiāliem izriet, ka jebkurā gadījumā, neatkarīgi no pieslēgšanas izmaksām konkrētā adresē, *Sabiedrība* patērētājiem ir piedāvājusi noslēgt līgumus ar piesaistes laiku uz 24 mēnešiem, tātad nevis kā īpašu piedāvājumu, nodrošinot patērētājam iespēju saņemt pakalpojumu uz īpašiem nosacījumiem, bet kā standarta procedūru, nedodot patērētājam iespēju izvēlēties – maksāt pakalpojuma ierīkošanas maksu un neslēgt līgumu ar piesaistes termiņu uz 24 mēnešiem vai, nemaksājot pakalpojuma ierīkošanas maksu, noslēgt līgumu ar piesaistes termiņu uz 24 mēnešiem. Minēto apliecina arī lietās esošie apstākļi, ka arī mainot pakalpojuma pieslēguma adresi, iepriekšējais *Līgums* tiek laužts un tā vietā jānoslēdz jauns līgums ar piesaistes termiņu uz 24 mēnešiem. Ievērojot iepriekš minēto, *PTAC Līguma* 14.10.apakšpunktā noteikto līgumsodu vērtē kā neproporcionāli lielu.

Ņemot vērā minēto, *PTAC* konstatē, ka *Sabiedrība* nav iesniegusi pietiekamus pierādījumus līgumsoda ekonomiskajam pamatojumam un tādējādi *PTAC Līgumu* 14.10.apakšpunktu daļā „par katru Elektronisko sakaru pakalpojuma veidu attiecībā uz kuru tiek izbeigtas līgumattiecības” atbilstoši *PTAL* 6.panta trešās daļas 4.punktam atzīst par netaisnīgu līguma noteikumu.

[5] Vienlaikus *Patērētāja 1* papildu paskaidrojumā ir norādījusi, ka *PTAL* 12.panta pirmajā daļā noteikts, ka patērētājam ir tiesības noteiktā termiņā vienpusēji atkāpties no līguma, nemaksājot līgumsodu, procentus vai zaudējumu atlīdzību. Līdz ar to *Sabiedrībai Patērētājas 1* ieskatā nav tiesiska pamata *Patērētājai 1* piemērot līgumsodu par *Līguma* pirmstermiņa izbeigšanu.

PTAC paskaidro, ka *PTAL* 12.panta pirmajā daļā noteiktās atteikuma tiesības ir izmantojamas vienīgi *PTAL* 12.panta otrās daļā noteiktajos gadījumos, lai atkāptos no:

- 1) līguma, kas noslēgts ārpus pastāvīgās tirdzniecības vai pakalpojumu sniegšanas vietas;
- 2) distances līguma;
- 3) līguma par dzīvošanai paredzētas ēkas vai ēkas daļas lietošanas tiesību iegūšanu uz laiku.

PTAC norāda, ka tas nav konstatējis, ka *Patērētājas 1* noslēgtais *Līgums 1* būtu uzskatāms par kādu no *PTAL* 12.panta otrajā daļā minētajiem līgumiem. Vienlaikus *PTAC* paskaidro, ka saskaņā ar Ministru kabineta 2002.gada 28.maija noteikumu Nr.207 „*Noteikumi par distances līgumu*” 9.punktu patērētājs var izmantot atteikuma tiesības un vienpusēji atkāpties no līguma 14 kalendāra dienu laikā, ja puses nav vienojušās par garāku termiņu. Līdz ar to tikai šajā termiņā patērētājs var izmantot atteikuma tiesības, lai atkāptos no *PTAL* 12.panta otrajā daļā minētajiem līgumiem bez jebkādam sankcijām. Savukārt uz pārējiem līgumiem, ko patērētājs slēdz ar ražotāju, pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju atteikuma tiesības nav izmantojamas un patērētājs nav tiesīgs atkāpties no noslēgtā līguma bez līgumsoda piemērošanas, izņemot *PTAL* noteiktos gadījumus – kad patērētājam sniegts līguma noteikumiem neatbilstošs pakalpojums (pārdota prece) vai kad pakalpojuma sniedzējs paziņojis par pakalpojuma cenas paaugstinājumu un patērētājs šādam cenas paaugstinājumam nepiekrīt.

Ņemot vērā iepriekš minēto, saskaņā ar *Patērētāju tiesību aizsardzības likuma* 1.panta 3.punktu un 5.punktu, 3.panta 2.punktu, 5.pantu, 6.pantu, 12.pantu,

*Administratīvā procesa likuma 59.panta otro daļu, 149.pantu, 161.panta pirmo daļu, Civillikuma 1716.pantu, 1717.pantu, likuma „Par likumu un citu Saeimas, Valsts prezidenta un Ministru kabineta pieņemto aktu izsludināšanas, publicēšanas, spēkā stāšanās kārtību un spēkā esamību” 8.panta trešo daļu, Ministru kabineta 2002.gada 28.maija noteikumu Nr.207 „Noteikumi par distances līgumu” 9.punktu un, pamatojoties uz Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 25.panta ceturtās daļas 4. un 6.punktu un astotās daļas 2.punktu, PTAC **uzdod Sabiedrībai:***

1) pārtraukt pildīt ar patērētājiem noslēgtajos līgumos tāda paša satura līguma noteikumus kā *Līguma 14.10.apakšpunkts daļā „par katru Elektronisko sakaru pakalpojuma veidu attiecībā uz kuru tiek izbeigtas līgumattiecības”, ja patērētājs šāda satura noteikumam nav izteicis īpašu piekrišanu;*

2) **mēneša laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas** grozīt patērētājiem piedāvātajos līgumu projektos tāda paša satura līguma noteikumus kā *Līguma 14.10.apakšpunkta noteikums;*

3) **mēneša laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas** sniegt informāciju *PTAC* par administratīvā akta izpildi atbilstoši *PTAL 25.panta desmitās daļas noteikumiem* (t.sk., iesniedzot pārstrādāto līguma projektu).

Saskaņā ar *Administratīvā procesa likuma 70.panta pirmo daļu, 76.panta pirmo daļu un otro daļu, 79.panta pirmo daļu un Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 25.panta 10.¹ daļu* šo administratīvo aktu adresāti var pārsūdzēt viena mēneša laikā kopš tā paziņošanas adresātam Administratīvajā rajona tiesā, Antonijas ielā 6, Rīgā.

Direktora vietā –
direktora vietniece

(paraksts)

B.Liepiņa

(zīmogs)

(...)

IZRAKSTS PAREIZS